

vedení reformy. Zákon projednán byl velmi rychle; v důvodové zprávě k tomuto zákonu se praví, že by bylo téměř hříchem, kdyby republika, je-li možno, aby tyto pozemky byly pachtýřům odevzdány, zdržela tuto otázku ne snad o několik měsíců, nýbrž i jen o týden. Jsem přesvědčen, že by se bylo věci i těmto pachtýřům více prospělo, kdyby se bylo úplnému promyšlení a dokonalé úpravě zákona poskytlo poněkud více času a kdyby se bylo tím vydání zákona o týden nebo třeba i o několik měsíců zdrželo.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Navrhne-li se dodatečně, aby manželství osoby za mrtvou již prohlášené, uznáno bylo za zrušené, nezavádí se nové ediktální řízení, nýbrž postačí doplnití šetření s obhájcem manželského svazku.

X žádal u krajského soudu v P., aby manželka jeho Josefa, která se před mnoha lety vystěhovala do Ameriky a o které došla později soukromá zpráva, že tam v nemocnici zemřela, prohlášena byla za mrtvou a manželství jeho s ní dne 3. října 1876 dle ritu katolického v H. uzavřené za zrušené. Krajský soud nezdědiv obhájce svazku manželského konal šetření a po provedení jeho prohlásil usnesením ze dne 6. prosince 1918 T 33/17 Josefa X dne 29. května 1856 narozenou za mrtvou. Na to k nové žádosti Xově vydal nové usnesení z 1. února 1919, jímž ustanovil advokáta Z za obhájce svazku manželského a zároveň dodatkem k hořejšímu usnesení svému vyslovil, že manželství pokládá jest za zrušené.

Stížností obhájce svazku manželského vcelní zemský soud v Praze nevyhověl, zamítnutí návrhu obhájce na zavedení nového ediktálního řízení takto odůvodňuje:

X žádal ve smyslu § 9. zákona ze dne 16. února 1883 č. 20 ř. z., aby Josefa X, jeho manželka byla prohlášena za mrtvou a zároveň, aby manželství jeho s ní uzavřené bylo prohlášeno za zrušené.

Soud I. stolice měl tudíž dle odstavce 3. téhož §u v usnesení o prohlášení Josefy X za mrtvou rozhodnouti též o druhé žádosti Xově. Stalo-li se tak teprve k opětné žádosti tohoto dodatečným usnesením v odpor vzatým, nelze tuto žádost pokládati za zvláštní žádost ve smyslu odstavce 4, § 9. cit. zákona, o níž by znovu řízení v tomto zákoně předepsané zavedeno býti mělo, nýbrž za žádost za doplnění usnesení ze dne 6. prosince 1918 a usnesení v odpor vzaté za doplněk tohoto. Řízení bylo již zavedeno o obou žádostech a zavedení nového řízení nebylo by účelné, poněvadž by k jinému výsledku vésti nemohlo.

Poněvadž jsou tu též okolnosti § 112 obč. z. nezanechávající pochybnosti o tom, že Josefa X. zemřela, jeví se býti usnesení v odpor vzaté odůvodněným.

Na revidní stížnost obhájce svazku manželského Nejvyšší soud usnesením rekursního soudu v ten rozum změnil, že se usnesení soudu stolice první, pokud jím bylo vysloveno, že jest pokládati za zrušené manželství Josefy X. dne 3. října 1876 s Xem v H. uzavřené, zrušuje a soudu ukládá, aby šetření doplnil a dle jeho výsledku nově rozhodl.

Výrok o účtovaných nákladech obou stížností obhájcových příkázal dle § 44. i. n. soudu stolice první.

Odůvodnění rozhodnutí toho ze dne 26. března 1919 R I 118/19 zní takto:

X. spojil sice s návrhem svým, aby manželka jeho Josefa byla prohlášena za mrtvou, zároveň i další návrh, jak to § 9. zák. ze dne 16. února 1883 č. 20 ř. z. dopouští, aby bylo i vysloveno, že manželství jeho s ní dne 3. října 1876 uzavřené pokládá jest za zrušené, avšak soud první stolice opominul, jak to citované právé zákonné ustanovení předpisuje, zříditi současně s opatrovníkem nezvěstné také obhájce svazku manželského.

Toho opomenutí soudu postřehl žadatel, až když již řízení zahájené za účelem prohlášení jeho manželky za mrtvou bylo skončeno a usnesení, jímž ona za mrtvou byla prohlášena, bylo vydáno a vešlo v moc práva.

Otázka pravomoci usnesení nemá sice v daném případě toho významu, aby nemohlo býti doplněno.

Avšak uvážiti dlužno, že podmínky pro výrok, uzavřené manželství za zrušené vyslovující, jsou vedle § 112. obč. z.

zostřeny oproti podmínkám pouhého prohlášení za mrtva. Tyto ostřejší podmínky platí podle § 9. odst. 1. zák. z 16. února 1883 č. 20 ř. z. doposud, poněvadž uvedené právé zákonné ustanovení dovolává se pro výrok na zrušení manželství toho, že jsou tu občanským právem určené požadavky.

Proto stanoví § 9. odst. 2. cit. zák., že spojí-li žadatel návrh na prohlášení někoho za mrtva s návrhem, aby také manželství jeho bylo prohlášeno za zrušené, musí zároveň s opatrovníkem nezvěstného jmenován býti i obhájce manželského svazku.

Z toho plyne, že tento obhájce svazku manželského musí býti zřízen dříve, než soud vyřkne svůj výrok, že manželství pokládá slouží za zrušené, aby mohl již během řízení hájiti veřejný zájem, jaký státní zachování manželských sňatku má, za jakýmž účelem se právé zřizuje.

Nelze sice přisvědčiti mínění stěžovatelovu, že učiní-li se návrh, aby uznáno bylo, že manželství osoby, která byla již dříve prohlášena za mrtvou, má se považovati za zrušené, musí podle ustanovení § 9. odst. 4. cit. zák. provést se nové ediktální řízení. To se z dovolaného zákonného předpisu tím méně dá dovoditi, když se uvází, že i podle §§ 113. a 114. obč. z. provádělo se řízení ediktální jen s opatrovníkem nezvěstného a teprve po projití ediktální lhůty na nový návrh zřídil se obhájce svazku manželského, s kterým se další jednání provedlo a dle výsledku šetření rozhodlo.

Nebylo-li třeba ani podle dřívějších předpisů v době ediktální účasti obhájce svazku manželského, tím méně jest jí potřeba podle nyní zákonem ze dne 16. února 1883 č. 20 ř. z. zavedených předpisů, které měly za účel, řízení to zjednodušiti.

Výsledky řízení ediktálního, provedeného za účelem prohlášení za mrtva, platí tudíž i pro řízení další, v němž má manželství osoby té prohlášeno býti za zrušené, nového řízení ediktálního potřeby není, poněvadž toto jen jednou provést jest po zákonu předepsáno a výsledek jeho jest pro obě řízení směrodatný.

Ovšem ale, poněvadž, jak shora uvedeno, podmínky pro výrok, aby manželství uznáno bylo za zrušené, jsou ostřejší, musí se obhájce svazku manželského poskytnouti možnost, aby, než soud výrok svůj učiní, o výsledcích s opatrovníkem provedeného šetření se vyslovil, po případě, sledá-li je neposlušující, další návrhy učinil a teprve na základě takto doplněného šetření může soud rozhodnouti.

Jelikož v přítomném případě první soud tímže usnesením, kterým jmenoval obhájce svazku manželského, vyřkl již současně, že zrušuje se manželství Josefy Xově s Xem uzavřené, jež stěžovatel obhajovati měl, porušil tím zákon, rozhodnav takto předčasně, aniž obhájce svazku manželského slyšel.

Sluše o proto pro očividnou nezákomost dovolací stížnosti vyhověti, naříkané usnesení ve smyslu shora uvedeného změnit a první stolici uložiti, aby doplnila šetření výsledkem stěžovatele a po případě dalším vyhledáváním, jež on účelně navrhl a teprve potom nově rozhodla.

Výrok o útratách obou rekursů obhájcem svazku manželského účtovaných, o nichž dle § 1. zák. ze dne 2. února 1909 č. 24 ř. z. první stolici celkově rozhodnouti přísluší, příkazuje se dle § 44. i. n. soudu prvnímu.

Rozhodnutí nejvyššího správního soudu ve věcech finančních.

1. Při vyměřování poplatků dědických jest finanční úřad povinen rozhodovati samostatně o otázce, zda dědic neb odkazovník jest nemanželským dítětem. Nál. ze dne 3./I. 1919 čís. 226/18 Sb. č. 1.

2. Úřad poplatkový, jež bere za základ vyměření poplatku převodního cenu dle daně činžovní, není povinen přihlížeti k tomu, že vyměření daně jest vadné. Nál. ze dne 23./I. 1919 čís. 606 Sb. 4.

3. Závazal-li prodloužení doby nájemní na vůli nájemcově, chce-li pokračovati v nájemním poměru na další řadu let, nemůže se při vyměření poplatku vkladního práv nájemníků přihlížeti k době, na kterou bude nájemní poměr prodloužen, povolen-li vklad bez udání doby nájemní. Nál. 31./I. 1919 čís. 68 Sb. č. 6.

4. Zavázal-li se společník, že bude živnost svou provozovati nadále, výhradně pro společnost, nemůže vedle poplatků ze smlouvy vyměřen býti ještě poplatek ze smlouvy dodavací. Nál. 31./I. 1919 č. 671 Sb. č. 8.

5. Knihami obchodními ve smyslu §u 206. a 272. zák. o dani osobní, rozumí se veškeré písemné pomůcky poplatníkovy,

jež mohou sloužit ke zjištění příjmu. Nál. 6./II. 1919 čís. 620 Sb. č. 10.

6. Ustanovení dluhopisu, že spořitelna má právo žádati kapitál bez výpovědi, bude-li zavedeno řízení dražební, jest na závadu účevě poplatkové při konverzi. Nál. 23./II. 1919 čís. 895 Sb. č. 11.

7. K dani z důchodu jest podrobena osoba oprávněná i když ve skutečnosti běře za ní důchod vnučený správce. Nájemné za používání hotelového inventáře bez propachtování živnostenské koncese, podléhá dani důchodu a nelze tedy srážeti udržovací výlohy a amortisaci inventáře. Nál. 6./III. 1919 čís. 808 Sb. č. 13.

8. Byl-li stranou kontumacovanou v odvolání nabídnutý důkaz proveden, nemůže se více odvolací komise odvolávat na kontumaci. Nál. 15./III. 1919 čís. 1306 Sb. č. 16.

9. Rozdělení všeobecného rezervního fondu mezi akcionáře ve formě bezplatného přikázání nových akcií, odůvodňuje čítání těchto akcií do základu pro daň z příjmu. Nál. ze dne 15./III. 1919 čís. 1307 Sb. č. 17.

10. Upadce jest i po zahájení konkursu povinen podati příznaní k dani z příjmu. Nál. ze dne 15./III. 1919 čís. 1308 Sb. č. 18.

11. Stane-li se koupě reality při ústavech podrobených zvláštní dani výdělkové za účelem trvalého uložení kapitálu, nejsou úroky z hypotekárních dluhů odčitatelné. Nál. 29./III. 1919 čís. 125 Sb. č. 22.

ZE DNE.

Zajištění pudy drobným pachtýřům. Na náš pamětní list dostalo se nám od ministerstva spravedlnosti vyřízení ze dne 26. srpna 1919 čís. 19.995, kterýmž výslovně přiznáno, že není vyloučena činnost právních zástupců a notářů zvláště v řízení nesporném o zajištění pudy drobným pachtýřům i že ponechává se stranám, jestliže se dohodly o sporných otázkách, aby si dali vypracovati vyjádření dle řu 15., dále že jest přípustno, aby strana podala návrh na knihovni provedení vydaného usnesení (tabulárku) právním zástupcem. Bude nyní na notářích, aby se akce té chopili a budou-li stranami požádáni, vypracovali prohlášení, které vlastně jest smlouvou trhovou, opatřili si event. svolení všech věřitelů, žádali u soudu za potvrzení prohlášení ve smyslu řu 17. a podali žádost knihovni. Poněvadž bude celá řada pachtýřů žádati za přikázání pozemků od určitého velkostatku, bude záhodno k cíli ušetření útrat opatřiti jeden situační plán, obsahující všechny výměry, které mají býti postoupeny různým osobám (jak se to děje při železnicích neb silnicích) a při zdělení jednotlivých prohlášení pro jednotlivé pachtýře možno se pak odvolati na tento situační plán, který připojil by se k první žádosti knihovni v trojím vyhotovení. Tím docílí se rychlejšího provedení celé věci. Upozorňujeme tu ovšem, že zákon jest velice kusý a nejasný a že by bylo záhodno, aby ministerstvo spravedlnosti neb pozemkový úřad označilo blíže, jak dlužno postupovati, zejména, když statek od kteréhož se mají pozemky pachtýřům postoupiti, náleží na př. bývalému císaři Karlu neb členům jeho rodiny, neb jiným osobám, jimž statky se zaberou bez náhrady, neboť v tom případě není jasno, kdo má podepsati prohlášení dle řu 15. a souhlasiti s prodejem a odstupem, jakož i pro koho mají se zajistiti případné nedoplatky kupní ceny.

Sproštění notářů vojenské služby. Ministerstvo Národní Obrany sdělilo nám výnosem ze dne 10. září 1919 čís. 5205-VI, že žádostem za sproštění notářů a substitutů od služby vojenské dle možnosti se vyhovuje.

Kolegům, kteří se miní ucházeti o místa na Slovensku doporučujeme spis »Nákras na Slovensku platného dědičného manželského a majetkového práva« Dr. Karel Szegő, jež lze obdržeti v Knihotlačárně »Leo« v Ružomberku za 9 K.

Notářský tarif, na který notářstvo již tak dychtivě čeká, opět uvázl, vzdor tomu, že zástupcům našim došla o se ujištění v ministerstvu spravedlnosti, že zákon o změně notářského řádu za účelem vydání nového tarifu bude dán na pořad jednání Národního shromáždění ihned po prázdninách. Zákon ten čítá pouze 3 paragrafy a byl námi úplně vypracován, takže nečinilo by žádných obtíží, aby právní výbor jej přijal. Dosud jsme toho docíliti nemohli. Stav notářský jest skutečně Popelkou v našem státě, neboť všem svobodným povoláním zvýšeny byly sazby, zejména lékařům, lékárníkům (tříkráte), advoká-

tům (opětovně) a nový advokátní tarif vydán byl s urychlením co největším, stav notářský však obdržel zvýšení tarifu z roku 1855 a 1871 za celou dobu války o celých 20% (!), kdežto potřeby živční zvýšeny deseti až dvacetinásobně! Důvodem toho jest pravděpodobně, že notářstvo nemá nižádného zastoupení v Národním shromáždění. Práví se sice, že konečně musí ustati proces stěpení a volba členů sněmovních dle zájmových skupin, že musí nastati konsolidace a hledání nejlepších lidí, bez ohledu na stav a povolání. Ale pak jest povinno Národní shromáždění, hleděti si také zájmů těch, kdož v přítomné chvíli náhodou nejsou v něm zastoupeni. Jinak by nezbylo, než hledati přístup do sborů zastupitelských stůj co stůj a obrat ke zdravým poměrům odsunul by se do nedohledna.

Knihy redakci zaslané.

Dr. J. o s. Kliment: **Zákon o rozluce manželské.** Autor uvádí nejprve doslovné znění zákona i dodatku a připojuje systematicky jeho výklad. V něm poukazuje též na právo, platné dříve na Slovensku a uvádí některé vady nového zákona. Na konec připojuje pojednání o právních účincích rozluky. Spis vyšel nákladem E. Šelce v Karlíně a můžeme jej čtenářstvu doporučiti.

Dr. Fr. J. o k l i k: **Úrazové pojištění v Československé republice.** Úmyslem autorovým bylo, jak v úvodu uvádí, shrnouti veškeré zákony o úrazovém pojištění v jedno, a tím usnadniti obtížné shledávání starších zákonů, jež následkem neblahého systému našeho zákonodárství zůstaly v platnosti, a s nimi i různá »přehlédnutí«, na př. ohledně dřívější kompetence min. vnitra, místo ministerstva pro sociální péči, odvolávání se na »říšskou radu« atd. Vytýká též novelle nedostatky jazykové. Nové nařízení ze dne 23. září 1919 č. 516 ohledně Slovenska není do sbírky pojata, ježto vyšlo později. (Nákladem knihkupectví Hejda & Tuček v Praze.)

B o h u m i l V a č l e n a: **Finanční dozor v obci.** Jest to stručný populární návod, jak se prováděti má zkoumání o hospodaření a účtování obec. jmění a jak si počmáti mají členové finanční komise obecní. Autor uvádí též otázky, jež zodpověděti mají členové revisi, dále text obec. zřízení, vztahující se na hospodaření obecní a návrh jednacího řádu pro fin. komisi obecní. Pro členy této komise jest píseček ten velice zdatnou a důležitou pomůckou. (Nákladem zemědělského knihkupectví A. Neubert v Praze.)

Zprávy spolkové.

Pozvání

ku mimořádné valné hromadě odboru »Praha«, bývalého rakouského spolku notářského, která konati se bude v sobotu dne 8. listopadu 1919 o 5. hodině odpolední v místnostech notářské komory v Praze II., Václavské nám. č. 28 s tímto pořadem jednání:

1. Usnesení o rozchodu odboru »Praha«, bývalého rakouského spolku notářského.
 2. Usnesení o tom, jak naloženo býti má se jměním odboru.
- Kdyby se dostatečný počet členů nesešel, konati se bude mimořádná valná hromada tato o 1 hodinu později, při též pořadu jednání.

V Praze, dne 4. října 1919.

Za odbor »Praha«, býv. rakouského spolku notářského:

Dr. Jaroslav Čulík, jednatel.

Dr. Karel Batěk, starosta.

Uprázdňená místa notářská.

Dvě místa notářská v Brně.

Podepsaná notářská komora vypisuje tímto soutěž ku obsazení dvou míst notářských v Brně.

Žádosti o tato místa, případně o místa obsazením uprázdňená, opatřené doklady ve smyslu výnosu ministerstva práv ze dne 31. října 1887 čís. 9172, budtež podány do 20. října 1919 všemě předepsaným způsobem podepsané notářské komoře.

Notářská komora v Brně,

dne 30. září 1919.

Substituci (ev. jen výpomoc) delší neb trvající místo přijme kand. notářství s 1 letou praxí, od 15. XI. t. r. Ct. nab. pod »Not. sub sti Hluboká« do adm. t. l.